

מרווחים \ Intervals

מרווח מוסיקלי הוא למעשה מרחק בין צלילים או יחס בין צלילים. מבחינה פסיקלית המרווח המוסיקלי הוא הפרש בין תדירויות של שני צלילים. לכל מרווח ישנו שם ייחודי לו המאפיין אותו. שמות המרווחים לקוחים מהשמות למספרים הסידוריים בשפה הלטינית. שמות המרווחים נותנים אינפורמציה גם לגבי מספר הצלילים האבסולוטי שקובע את המרווח וגם לגבי מספק הטונים שמרכיב את המרווח וקובע את אופיו.

במוסיקה מערבית האוקטבה מחולקת ל-12 חצאי טון שווים (כוונון משווה), כפי שניתן לראות במקלדת הפסנתר, ויחידת המדידה של המרווחים המוסיקלים היא טון. כאשר המרחק המינימלי בין צלילים (במוסיקה מערבית) הוא חצי טון.

ישנה הבחנה בדרך ההופעה של המרווחים. כאשר שני צלילים מנוגנים זה אחר זה המרווח המתקבל נקרא מרווח מלודי וכששני צלילים מנוגנים ביחד המרווח המתקבל נקרא מרווח הרמוני. לעתים קיים שוני מהותי במשמעות המרווח בהופעותיו השונות. למשל כאשר סקונדה מופיעה בצורה הרמונית היא נשמעת צורמת ומתוחה וכאשר היא מופיעה בצורה מלודית היא מהווה בסיס חיוני למלודיה.

שמות המרווחים עד אוקטבה (אבסולוטי)

- 1- פרימה
- 2- סקונדה
- 3- טרצה
- 4- קוורטה
- 5- קווינטה
- 6- סקסטה
- 7- ספטימה
- 8- אוקטבה

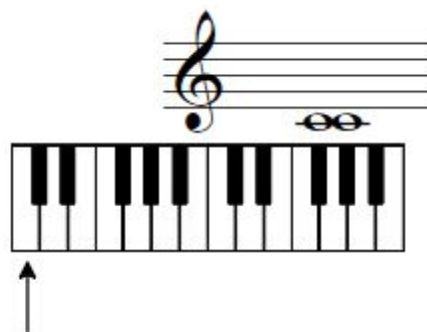

את המרווחים המוסיקליים ניתן לחלק לשתי קבוצות עיקריות :

מרווחים זכים – צירוף של שני צלילים שיוצר מצלול אחיד.

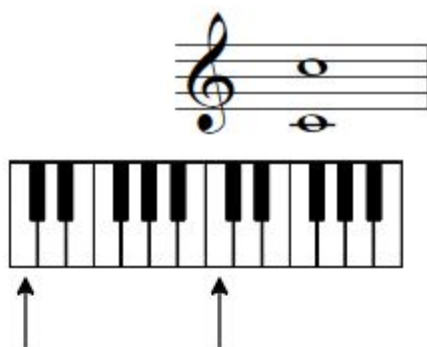
פרימה – פרימה הוא מרווח בין צליל כלשהו לעצמו.
רישום בעברית – 1 ז , באנגלית - p 1

פרימה זכה

אוקטבה – מרווח בין צליל מסויים לצליל השמיני ממנו, ביניהם יש 6 טונים
רישום בעברית – 8 ז , באנגלית - 8p

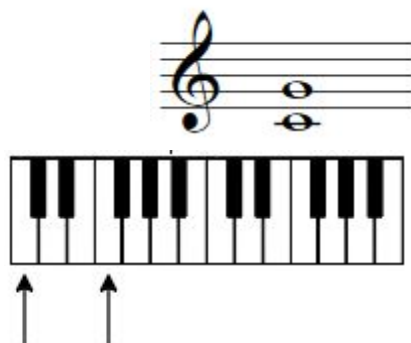
אוקטבה זכה

קווינטה – מרווח בין צליל מסויים לצליל החמישי ממנו (יש לספור חמישה צלילים כולל הצליל הראשון והאחרון), כאשר ביניהם יש 3.5 טונים.

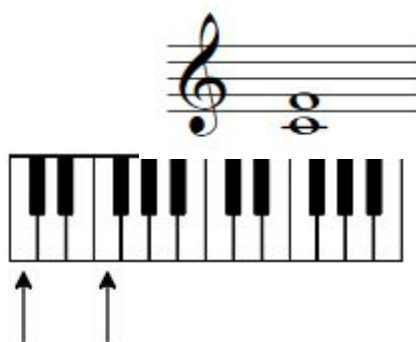
רישום בעברית – 5 ז', באנגלית – 5 p

קווינטה זכה

קוורטה – מירווח בין צליל כלשהו לצליל הרביעי ממנו, כאשר ביניהם יש 2.5 טונים.
רישום בעברית – 4 ז', באנגלית – 4 p

קוורטה זכה

מרווחים שאינם זכים (גדולים וקטנים)

סקונדה – מירווח של סקונדה יהיה לעולם בין צליל כלשהו לצליל השני ממנו. קיימים שני סוגים של מרווח זה. סקונדה גדולה – מרווח בין צליל כלשהו לצליל השני ממנו כאשר ביניהם יש טון אחד. סקונדה קטנה – מרווח בין צליל כלשהו לצליל השני ממנו כאשר ביניהם יש חצי טון.

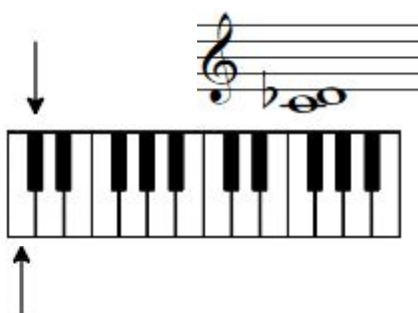
סקונדה גדולה

רישום בעברית – 2 ג', באנגלית – 2M

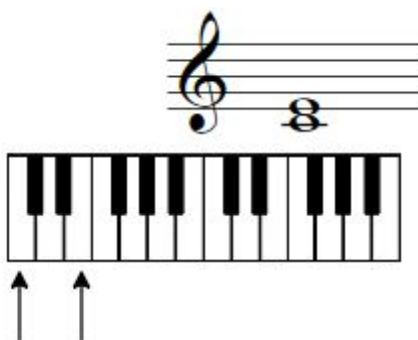

סקונדה קטנה
רישום בעברית – 2ק, באנגלית – 2m

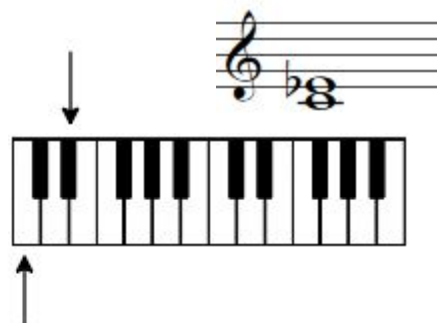

טרצה – מירווח בין צליל כלשהו לצליל השלישי ממנו. קיימים שני סוגים של מרווח זה.
טרצה גדולה – מירווח של שלושה צלילים כאשר ביניהם יש שני טונים.
טרצה קטנה – מירווח של שלושה צלילים כאשר ביניהם טון וחצי.

טרצה גדולה
רישום בעברית – 3ג, באנגלית – 3M

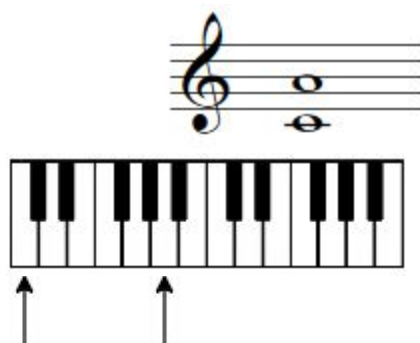

טרצה קטנה
רישום בעברית – 3ק, באנגלית – 3m

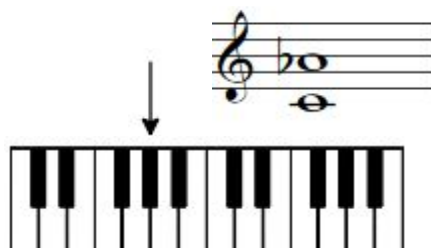

סקסטה – מרווח בין צליל כלשהו לצליל השישי ממנו. קיימים שני סוגים של מרווח זה.
 סקסטה גדולה – מרווח של שישה צלילים כאשר ביניהם 4.5 טונים.
 סקסטה קטנה – מרווח של שישה צלילים כאשר ביניהם 4 טונים.

סקסטה גדולה
 רישום בעברית – ג6 , באנגלית – 6M

סקסטה קטנה
 רישום בעברית – ג6 , באנגלית – 6m

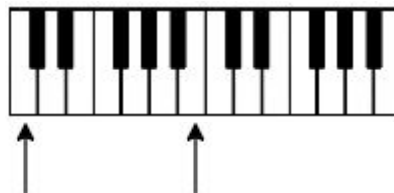

ספטימה – מירוח בין צליל כלשהו לצליל השביעי ממנו. קיימים שני סוגים ממרווח זה.
 ספטימה גדולה – מירוח של שבעה צלילים, כאשר ביניהם 5.5 טונים.
 ספטימה קטנה - מרווח של שבעה צלילים, כאשר ביניהם 5 טונים.

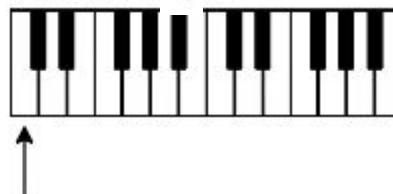
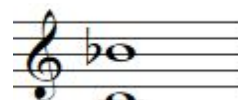
ספטימה גדולה

רישום בעברית – ג7, באנגלית – 7M

ספטימה קטנה

רישום בעברית – ק7, באנגלית – 7m

חלוקה נוספת של המרווחים

מרווחים קונסוננטיים – מרווחים אלה הם מרווחים בעלי מצלול "נעים" לאוזן גם בהופעתם המלודית וגם בהופעתם ההרמונית. ביניהם המרווחים הזכים : פרימה, אוקטבה, קווינטה, קוורטה.

מרווחים דיסוננטיים – מרווחים אלה הם מרווחים בעלי מצלול "צורם" לאוזן. נשמעים מתוחים ודורשים פתרון. ביניהם : סקונדה גדולה, סקונדה קטנה, ספטימה גדולה, ספטימה קטנה וטריטון (ידובר בהמשך)

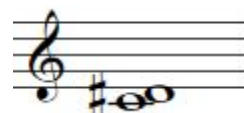
מרווחים מוגדלים ומוקטנים

מרווחים מוגדלים – כל מרווח זך או גדול, ניתן להגדיל בחצי טון נוסף. מרווח כזה יקרא מרווח מוגדל. ניתן להגדיל את המרווח על די הגבהת הצליל העליון או הנמכת הצליל התחתון.

אוקטבה מוגדלת

סקונדה מוגדלת

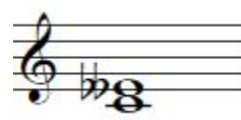

מרווחים מוקטנים – כל מרווח זך או קטן, ניתן להקטין בחצי טון נוסף. מרווח כזה יקרא מרווח מוקטן.

אוקטבה מוקטנת

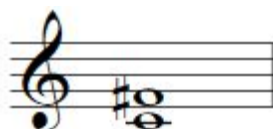

טרצה מוקטנת

טריטון – טריטון הוא מרווח שאיננו ברשימת המרווחים האבסולוטים מכיוון שהוא אלטרציה של של מרווח אחר. כפי ששמו מעיד מרווח זה הוא בעל שלושה טונים כאשר יש שתי דרכים להגיע אליו. הדרך הראשונה – לקחת מרווח של קוורטה (2.5) טון ולהגדיל אותה לשלוש. דרך שנייה – לקחת מרווח של קווינטה (3.5) טון ולהקטין אותה לשלוש. טריטון הוא למעשה קוורטה מוגדלת או קווינטה מוקטנת. טריטון שייך לקבוצת המרווחים הדיסוננטיים. הוא מרווח מתוח שדורש פתרון בעבר אף נקראה מרווח השטן.

קוורטה מוגדלת = טריטון

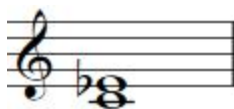
קווינטה מוקטנת = טריטון

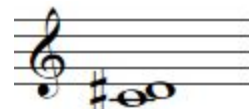
אנהרמוניה - מצב בו לכל צליל יש יותר משם אחד. למשל: האנהרמוניה של דו דיאז הוא רה במול (לוחצים על אותו קליד ושומעים אותו צליל אך השם שלו והרישום שלו הם שונים). האנהרמוניה של לה במול הוא סול דיאז.

מרווחים אנהרמוניים הם מרווחים בעלי אותו מספר טונים ואותם קלידים נלחצים במקלדת, אך השם שלהם הוא שונה. לתופעה זאת יש חשיבות רבה במוסיקה טונאלית, בה יש הררכיה בין צלילים והתפקוד של כל צליל בסולם המז'ור והמינור הוא שונה. לכן יש הבדל בין דו דיאז לרה במול. לדוגמא: דו ומי במול הוא מרווח של 1.5 טון, דה ורה דיאז הוא מרווח של 1.5 טון. שני המרווחים זהים מבחינת הטונים שלהם אך שונים בשמות שלהם. המרווח הראשון הוא טרצה קטנה והמרווח השני הוא סקונדה מוגדלת, עובדה זאת מקבלת משמעות בתוך מוסיקה טונאלית המבוססת על סולמות מז'ור/מינור והררכיה של צלילים. והתפקוד של כל מרווח יהיה שונה מבחינה מוסיקלית בתוך היצירה למרות שמבחינת האצבע מדובר רק בחתיכת פלסטיק.

טרצה קטנה

סקונדה מוגדלת

מרווחים מעל אוקטבה

9 **נונה** – אוקטבה + סקונדה

10 **דצימה** – אוקטבה + טרצה

11 **אונו דצימה** – אוקטבה + קוורטה

12 **דואו דצימה** – אוקטבה + קווינטה

13 **טרה דצימה** – אוקטבה + סקסט

*על מנת לשלוט היטב במרווחים יש לדעת לנגן אותם, לתרגל את כתיבתם מבחינה תיאורטית בתווים, לזהות אותם ולשיר אותם. הדרך הטובה ביותר לתרגל שמיעת מרווחים היא לשיר אותם. ניתן להתאמן בסולפז' (קריאת תווים) או לקחת צליל בודד וממנו לשיר את כל המרווחים בעליה ובירידה. הצמדה של מרווח מסויים לשיר מוכר, עוזרת לעתים לזהות את המרווח, לכן יש למצוא שירים מוכרים לכל מרווח ומרווח.